

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ІННОВАЦІЙНИЙ
РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень.
Код і найменування спеціальності, тип і назва освітньої програми	051 Економіка. ОПП Економіка підприємства.
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна.
Курс, семестр	1 курс, 1 семестр.
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 3. Загальна кількість годин – 90, із яких: лекцій – 16 год., семінарських занять – 14 год. Форма семестрового контролю – залік.
Мова(и) викладання	Державна.
Навчально-науковий інститут кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій. Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин.
Контактні дані розробника(ів)	Калініченко Олександр Володимирович, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н., доцент, ауд. 476, навчальний корпус № 4, e-mail: oleksandr.kalinichenko@pdaa.edu.ua, тел.: (0532)56-98-24. Сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/kalinichenko-oleksandr-volodymyrovych .
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Передумовою для вивчення дисципліни є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при формуванні відповідних компетентностей при вивченні таких дисциплін як: Мікроекономіка, Макроекономіка, Економіка підприємства, Міжнародні економічні відносини.
Компетентності	Загальні: ЗК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Фахові: СК 1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень. СК 7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання. СК 11. Здатність забезпечувати результативність використання інноваційного потенціалу підприємств, оцінювати ефективність процесу інвестування в інновації.
Результати навчання	ПРН 7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень. ПРН 15. Розробляти й обґрунтовувати механізми управління інноваційним розвитком та забезпечувати результативність використання інноваційного потенціалу підприємств.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Вивчення дисципліни забезпечує формування таких соціальних навичок: лідерство, вміння працювати в критичних умовах, здатність логічно й системно мислити, креативність, ефективний обмін інформацією між людьми, об'єднаними спільними професійними інтересами, правова, політична, громадські соціальні навички, медіаграмотність тощо.	

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Формування у здобувачів вищої освіти знань та вмій щодо забезпечення інноваційного розвитку економічних систем, оцінювання їхнього інноваційного потенціалу, обґрунтування та реалізації ефективних управлінських рішень з розвитку економіки на інноваційних засадах.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Інновації і циклічність економічного розвитку.
Тема 2. Ключові поняття інноваційного розвитку.
Тема 3. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування.
Тема 4. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку.
Тема 5. Глобальні науково-технічні та інформаційні комунікації в інноваційній сфері.
Тема 6. Інфраструктура ринку інновацій.
Тема 7. Державна підтримка інноваційного підприємництва.
Тема 8. Національні інноваційні системи.
Тема 9. Маркетинг інновацій.
Тема 10. Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства.
Тема 11. Інноваційний потенціал підприємства.
Тема 12. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства.
Тема 13. Ризики в інноваційній діяльності та управління ними.
Тема 14. Охорона прав та економіка інтелектуальної власності як складова економічної безпеки інноваційної діяльності.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда;

наочні методи: ілюстрування, демонстрування;

практичні методи: вправи, практичні роботи;

робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, підготовка реферату/доповіді.

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу та новизни навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду, навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.

3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання:

інтерактивні методи: дискусії, диспути, проектування професійних ситуацій, кейс-метод, «мозковий штурм»; комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання.

4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

методи усного контролю: опитування, бесіда, доповідь;

методи письмового контролю: письмове виконання практичних завдань, самостійна робота, творче завдання, розв'язування тестів.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Наведені у Додатку до силабусу.

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо термінів виконання та перекладання

Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання LMS Moodle), до яких має бути виконано певне завдання. Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на нижчий на 25 % бал. Перекладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

- щодо академічної доброчесності

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної

	навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Документи, що стосуються академічної доброчесності, представлені на вкладці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ Полтавського державного аграрного університету: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist
- щодо відвідування занять	Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим.
- щодо зарахування результатів неформальної/інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету: https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/pol_ozhennyaproporyadok22.pdf
- щодо оскарження результатів оцінювання	Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті: https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/pol_ozhennyaproocinyuvannya2023.pdf

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Безгін К. С. Управління інноваціями : навч. посіб. / К. С. Безгін, Ю. М. Клименко. Вінниця : ДонНУ, 2017. 207 с.
2. Ватченко О. Б., Ватченко Б. С., Черевко О. Л. Інноваційний розвиток підприємства : навч. посіб. Ун-т мит. справи та фінансів. Дніпро : Акцент. 2017. 403 с.
3. Гук О. В., Шендерівська Л. П., Мохонько Г. А. Інвестування інноваційної діяльності: початковий посібник для здобувачів ступеня магістра за спеціальністю 073 Менеджмент. Київ: КІП ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2022. 186 с.
4. Гуторив О. І. Стратегічна інноватика : навч. посіб. Харків: ХНАУ, 2019. 326 с.
5. Гуторив О. І., Ярута М. Ю., Сисоєва С. І. Економіка та організація інноваційної діяльності : навч. посіб. Харків : Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва, 2019. 227 с.
6. Економіка та бізнес-інновації: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. – Суми : Університетська книга, 2023. – 702 с.
7. Защепкіна Н. М., Дорожинська Г. В. Організація науково-інноваційної діяльності. Навчальний посібник. Київ : КІП ім. Ігоря Сікорського. 2022. 84 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/50210/1/Orhanizatsiia_naukovoinnovatsiinoi_diialnosti_2022.pdf.

8. Інноваційний менеджмент: підручник / А. В. Череп, Т. В. Пуліна, О. Г. Череп. Київ : Кондор, 2018. 442 с.
9. Інноваційний розвиток підприємства. Підручник / за заг. ред. д-р. екон. наук, проф. Микитка П. П. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 320 с.
10. Копитко М. І. Управління інноваціями: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни у схемах і таблицях. Львів : ЛьвДУВС, 2019. 292 с.
11. Микитюк П. П., Крисько Ж. Л., Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Сkochилас С. М. Інноваційний розвиток підприємства : навч. посіб. Тернопіль : ПП «Принтер Інформ», 2015. 224 с.
12. Назаренко І. Л., Обруч Г. В. Інноваційний розвиток підприємства: Конспект лекцій. Харків : УкрДУЗТ, 2021. Ч. 3. 68 с. URL: <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/8310/1/Конспект%20лекцій.pdf>.
13. Управління інноваціями : навч. посіб. / О. І. Гуторов та ін. 2-ге вид. доп. Харків: «Діса плюс», 2016. 266 с.
14. Юринець З. В., Гнилянська Л. Й., Юринець Р. В. Управління інноваційним розвитком : навч. посібник. Львів : СПОЛОМ, 2021. 132 с. URL: <https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/07/Upravlinnia-innovatsiynym-rozvytkom.pdf>.

Допоміжні

1. Баланюк О. С. Державна підтримка інноваційної діяльності. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/4396/1/19.pdf>.
2. Бояринова К. О., Костюк А. К. Інноваційний розвиток підприємств: умови, проблеми та перспективи. URL: http://probl-economy.kpi.ua/pdf/2011_7.pdf.
3. Буняк Н. М. Сутність національної інноваційної системи. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=633>.
4. Буряк В. О. Сучасні організаційні форми інноваційної діяльності. URL: http://www.kntu.kr.ua/doc/nauk_zap_10_1.
5. Волобуєв Г. С. Сутність та передумови інноваційного розвитку підприємств. *Економічний вісник Донбасу*. 2016. № 3. С. 213 – 217.
6. Ворона А. В. Інноваційна активність підприємств як перспектива розвитку національної економіки України. *Ефективна економіка*. 2020, № 3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2020/157.pdf.
7. Гонтарева І. Розвиток інноваційної діяльності малих підприємств на основі трансферу технологій. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 2. С. 21 – 24.
8. Гук О. В., Колосовська В. В. Формування інноваційної політики підприємства. *Глобальні і національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 8. С. 440 – 442.
9. Делілова Т. В., Шершенюк О. М. Обґрунтування стратегічних заходів щодо забезпечення моделі інноваційного розвитку України. Управління інноваційною, інвестиційною та економічною діяльністю інтегрованих об'єднань та підприємств : монографія / за заг. ред. Л. М. Савчук. Дніпропетровськ : Пороги, 2016. С. 92 – 103.
10. Дрига С. Г. Державний інноваційний абстенціонізм. *Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні : VIII Міжнародний бізнес-форум (Київ, 19 березня 2015 р.)* / відп. ред. А. А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. С. 84 – 86.
11. Єлець О. П. Організаційні форми інноваційної діяльності. URL: http://www.kpi.kharkov.ua/archive/2011/7/7_2011_4.pdf.
12. Івашковський С. Циклічний розвиток економіки в сучасних умовах. URL: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/drn/133.htm.
13. Іщенко Н. А. Сучасний стан та фінансування інноваційної діяльності підприємств в Україні. *Проблеми економіки*. 2020. № 4. С. 320 – 325. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-4-320-325>.
14. Кадол Л. В., Кравчук Л. М. Принципи формування інноваційної політики підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2016. Вип. 17 (1). С. 76 – 79.
15. Калініченко О. В. Енергетична оцінка виробництва продукції рослинництва. Управління стратегіями випереджаючого інноваційного розвитку: монографія / за ред. к.е.н., доцента Ілляшенко Н. С. Суми : Тритонія, 2020. С. 381 – 388.
16. Калініченко О. В. Розвиток інноваційної діяльності в Україні. Перспективи розвитку господарсько-фінансової діяльності підприємств в Україні: теорія, методика, практика : колективна монографія / Кол. авторів. Полтава : ПП «Астроя», 2023. С. 6 – 12. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/17362>.
17. Калініченко О. В. Теоретичні аспекти циклічності розвитку національної економіки. Сучасний стан та перспективи економічного розвитку України: теорія, методологія, практика : колективна монографія / Кол. авторів. Полтава : ПП «Астроя», 2023. С. 7 – 17. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/17363>.
18. Копитко М. І., Блага Н. В. Управління інноваціями та інвестиціями : навчальний посібник у схемах і таблицях. Вид. 2-ге, допов. і перероб. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 296 с.
19. Корнух О. В. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2607>.

20. Москалюк К. В. Теоретичні основи інноваційного потенціалу аграрної сфери України. *Збірник наукових праць Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2012. № 22. URL: [http://kntu.kr.ua/doc/zb_22\(2\)_ekon/stat_20_1/69.pdf](http://kntu.kr.ua/doc/zb_22(2)_ekon/stat_20_1/69.pdf).
21. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Статистичний збірник. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm.
22. Орлова В. М. Стратегія інноваційного розвитку підприємства. *Економічний нобелівський вісник*. 2015. № 1. С. 79 – 85.
23. Підкамінний І. М., Ціпуринда В. С. Системні фактори впливу на інноваційний розвиток підприємства. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=480>.
24. Поліщук І. Концептуальні засади маркетингу інновацій на підприємстві. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/899>.
25. Ріжко І. А., Шотік Т. М. Маркетинг інновацій. URL: <http://www.ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/16913/1/219-Rizhko-356-357.pdf>.
26. Сергєєва О. Р. Теоретико-методичні засади інноваційної політики суб'єктів підприємництва. *Управлінська, фінансова та маркетингова діяльність підприємств в умовах нестійкої економіки* : монографія. Дніпропетровськ : Пороги, 2016. С. 353 – 361.
27. Стадник В. В., Головчук Ю. О. Управління інноваціями на основі розвитку партнерських відносин підприємства: монографія. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута». 2020. 232 с.
28. Темненко С. М. Методи оцінки інноваційного потенціалу підприємства. URL: <http://www.inenbiol.com/ntb/ntb7/92.pdf>.
29. Товарна інноваційна політика підприємства: навч. посібник / Сагайдак Ю. А., Скопенко Н. С., Петухова О. М., Харченко Т. Б. К.: ФОП Ямчинський О. В, 2022. 193 с.
30. Хименко О. А. Розвиток інноваційної діяльності та державне управління: деякі методологічні аспекти. *Бізнес Інформ*. 2020. № 1. С. 69 – 77. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-1-69-77>.
31. Шавшин О. С. Стратегія інноваційного розвитку підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2017. № 3 (2). С. 167 – 171.

Інформаційні ресурси

1. Веб-сайт наукової бібліотеки ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». URL: <http://lib.pu.if.ua>.
2. Веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
3. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua>.
4. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.
6. Офіційний веб-сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
7. Офіційний веб-сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua>.
8. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>.
9. Офіційний сайт Українського центру економічних і політичних досліджень ім. Разумкова. URL: <http://razumkov.org.ua>.
10. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
11. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
12. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: www.kmu.gov.ua.

Реквізити затвердження

Схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, протокол від 03 вересня 2024 року № 1.

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Програмні результати навчання	Форми контролю				Разом
	Усне опитування	Виконання вправ на практичних заняттях	Розв'язування тестів	Виконання завдань зі сам. роб.	
Тема 1. Інновації і циклічність економічного розвитку	-	-		2	2
Тема 2. Ключові поняття інноваційного розвитку	3	5	2	2	12
Тема 3. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування	-	-	-	2	2
Тема 4. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку	3	5	2	2	12
Тема 5. Глобальні науково-технічні та інформаційні комунікації	3	5	2	2	12
Тема 6. Інфраструктура ринку інновацій	-	-	-	2	2
Тема 7. Державна підтримка інноваційного підприємництва	3	5	2	2	12
Тема 8. Національні інноваційні системи	-	-	-	2	2
Тема 9. Маркетинг інновацій	-	-	-	2	2
Тема 10. Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства	3	5	2	2	12
Тема 11. Інноваційний потенціал підприємства	3	5	2	2	12
Тема 12. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства	-	-	-	2	2
Тема 13. Ризики в інноваційній діяльності та управління ними	3	5	2	2	12
Тема 14. Охорона прав та економіка інтелектуальної власності	-	-	2	2	4
Разом (залік)	21	35	16	28	100

Поточний контроль здійснюється на практичних заняттях впродовж семестру у формі усного опитування, виконання вправ на практичних заняттях, розв'язування тестів, виконання завдань на самостійну роботу.

Опитування теоретичних питань

Кількість балів	Критерії оцінювання
0	Здобувач вищої освіти не готовий до відповіді або відповіді не вірні та не відображають визначені результати навчання.
1	Здобувач вищої освіти виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу (теми), певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені помилки, неточності, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу (теми), нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
2	Здобувач вищої освіти виявляє достатні знання і розуміння основних положень навчального матеріалу (теми), аналізує матеріал та робить власні висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки та неточності.

3	Здобувач вищої освіти показує глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми (теми), проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.
---	---

Виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
0	Потрібне повторне виконання.
1	Здобувач вищої освіти частково володіє матеріалом, не в змозі викласти зміст основних показників і висновків, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання, частково забезпечивши відображення запланованих результатів навчання.
2	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість завдань частково забезпечивши відображення запланованих результатів навчання.
3	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань та демонструє досягнення половини запланованих результатів навчання.
4	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань та демонструє досягнення більшої частини запланованих результатів навчання.
5	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє матеріалом, правильно вирішив усі завдання. Відповідь характеризує уміння виявляти та розв'язувати проблему, інтегрувати знання, повністю відображає визначені результати навчання.

Розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
0	Здобувач вищої освіти відповідає менше, ніж на 50 % тестів.
1	Здобувач вищої освіти правильно відповідає на 51 – 79 % тестів.
2	Здобувач вищої освіти правильно відповів на 80 – 100 % тестів.

Виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
0	В цілому обсяг виконаних завдань складає менше 50 % від загального обсягу.
1	Обсяг виконаної роботи становить від 51 % до 79 % від загального обсягу.
2	Обсяг виконаних завдань становить від 80 % до 100 % від загального обсягу.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим і навчальним планом є **залік**.

Додаткову кількість балів здобувач вищої освіти може отримати опублікувавши тези доповідей у межах тем дисципліни. Максимальна кількість балів за опубліковані тези – 10 балів – додаються в кінці семестру.